

Vergaderjaar 2025–2026

30 821

Nationale Veiligheid

Nr. 322

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2025

Sinds 9 december 2024 voert de Koninklijke Marechaussee (KMar), conform artikel 25 van de Schengengrenscore¹, binnengrenscontroles uit. Over de tijdelijke herinvoering van deze maatregel is uw Kamer op 11 november 2024 geïnformeerd.² Bij het uitvoeren van het binnengrenstoezicht ligt de focus op de landgrenzen met België en Duitsland en op de intra-Schengenvluchten met risico's ten aanzien van irreguliere migratie en grensoverschrijdende criminaliteit. Over de eerste verlenging van deze maatregel is uw Kamer op 25 april jl. geïnformeerd.³ De Nederlandse binnengrenscontroles duren tot en met 8 december 2025. In lijn met de Schengengrenscore kunnen lidstaten, onder de voorwaarde dat de ernstige dreiging ten aanzien van de openbare orde of binnenlandse veiligheid langer voortduurt, deze tijdelijke maatregel nogmaals met zes maanden verlengen. Het kabinet heeft het effect van de maatregel in acht genomen en besloten om het binnengrenstoezicht opnieuw te verlengen, tot en met 8 juni 2026.

In deze brief informeer ik uw Kamer over de motivering van dit besluit. In de bijlagen treft u de notificatie aan waarmee het kabinet de Europese Commissie, de Raad, EU-lidstaten en het Europees Parlement over de verlenging van de binnengrenscontroles informeert. Ook is er in de bijlage een voortgangsrapportage binnengrenscontroles opgenomen naar aanleiding van het commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid van 18 juni jl. (Kamerstuk 19 637, nr. 3454), waarin is toegezegd uw Kamer begin november een voortgangsrapportage te sturen over de binnengrenscontroles.⁴

¹ Schengengrenscore | EUR-Lex

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 30 821, nr. 245.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 30 821, nr. 273.

⁴ TZ202509-001.

De redenen voor Nederland om in december 2024 de binnengrenscontroles in te voeren hadden betrekking op de impact van aanhoudende irreguliere migratie, waaronder secundaire migratie, en mensensmokkel naar Nederland en de impact daarvan op de migratieketen. Deze problemen worden verergerd door de gebrekkige werking van het Dublin-systeem. Er is in april 2025 besloten tot een eerste verlenging van de tijdelijke maatregel, vanwege het voortduren van de redenen voor herinvoering van de binnengrenscontroles. Het kabinet neemt alle mogelijke maatregelen om te voorkomen dat het migratiesysteem verder onder druk komt, aangezien dit zou kunnen leiden tot een verhoogde dreiging voor de openbare orde.

Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen van de EU-buitengrenzen is met 21% gedaald in de eerste acht maanden van 2025 ten opzichte van de eerste acht maanden van 2024.⁵ Ondanks deze procentuele daling, blijft de absolute druk van irreguliere grensoverschrijdingen in 2025 nog steeds hoog (volgens het EU-agentschap Frontex 112.375 tot en met 12 september 2025⁶), en zorgt dit, ondanks hulp van bijvoorbeeld Frontex, voor uitdagingen bij lidstaten wat betreft opvang en bestrijding van migratiecriminaliteit.

Ook de asielinstroom in Nederland is in de eerste acht maanden van 2025 (13.920) met 38% gedaald ten opzichte van de eerste acht maanden van 2024 (22.000). Ondanks de daling van de druk van irreguliere migratie aan de buitengrenzen en de asielinstroom in Nederland, blijft de druk op de opvang in Nederland hoog. Het aantal bewoners van COA-locaties was op 1 september 2025 (74.860) 7% hoger dan op 1 september 2024 (69.900). Van alle COA opvangplekken zijn op dit moment ongeveer de helft noodopvangplekken. Naast de opvang van asielzoekers, hebben gemeenten in Nederland momenteel nog steeds te maken met de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De huidige stand van de realisatie van de opvangopgave (in september 2025 97.770 mensen) vraagt een forse inspanning van gemeenten en die lopen reeds tegen hun grenzen aan. Op 31 augustus jl. verbleven 89.600 personen in de noodopvang voor Oekraïense ontheemden. De noodopvang had een bezettingsgraad van 99,8%.

Momenteel voeren tien lidstaten sinds enige tijd binnengrenscontroles uit in de Europese Unie. Dit geldt o.a. voor lidstaten die liggen aan belangrijke routes waarmee irreguliere migranten doorreizen in de Unie. Hoewel irreguliere migratiestromen afhankelijk zijn van vele factoren, is het voorstelbaar dat binnengrenscontroles in de Unie een preventief effect kunnen hebben op migranten en mensensmokkelaars en daarmee bijdragen aan de verplaatsing van (secundaire) migratiestromen. De resultaten van de eerste negen maanden van de binnengrenscontroles (van 9 december 2024 tot en met 8 september 2025) laten zien dat het aantal grensweigeringen bij binnengrenscontroles na de eerste drie maanden is gedaald. Dit terwijl de KMar grofweg evenveel controles heeft uitgevoerd. Deze daling zou mogelijk verklaard kunnen worden door het gedaalde aantal irreguliere grensoverschrijdingen van de EU-buitengrenzen en door het feit dat ook andere EU-lidstaten binnengrenscontroles hebben ingevoerd. De Nederlandse binnengrenscontroles zouden

⁵ Er zijn geen cijfers bekend over het aantal irreguliere grensoverschrijdingen van de Nederlandse binnengrenzen in 2025.

⁶ Persbericht Frontex d.d. 12 september 2025: <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-irregular-crossings-down-21-in-the-first-8-months-of-2025-kABtQG>

daarmee een onderdeel kunnen zijn van de aanpak van het tegengaan van irreguliere migratie en mensensmokkel.

Gezien de voortdurende dreiging voor de openbare orde heeft het kabinet besloten om de binnengrenscontroles met zes maanden te verlengen. Deze grenscontroles zullen, net als in de afgelopen twaalf maanden, binnen bestaande capaciteit en middelen en informatie- en risicogestuurd worden uitgevoerd door de KMar. Vreemdelingen die niet voldoen aan de toegangsvoorwaarden, zullen aan de binnengrens geweigerd worden. Hierbij is de inzet dat geweigerde vreemdelingen zo snel mogelijk Nederland verlaten.

Dit kan door de vreemdelingen de gelegenheid te geven om Nederland zelf te verlaten of over te dragen aan de autoriteiten van een buurland. Afhankelijk van de individuele situatie kunnen vreemdelingen, die bijvoorbeeld een gevaar vormen voor de openbare orde, in lijn met nationale regelgeving in vreemdelingenbewaring worden gezet. In de uitvoering worden continu mogelijkheden gezien om de efficiëntie en de effectiviteit van de binnengrenscontroles te verbeteren. Nederland staat in contact met buurlanden België en Duitsland om de samenwerking op het gebied van binnengrenscontroles (waaronder de overdracht van vreemdelingen) te verbeteren. Hiertoe is op 15 september jl. een samenwerkingsprotocol tussen België en Nederland inzake Beneluxoverdrachten in werking getreden. Daarnaast worden personen die internationale bescherming willen, doorverwezen naar de Nederlandse asielprocedure. Personen die reeds in een andere lidstaat in Eurodac zijn geregistreerd, de zogenoemde Dublinclaimanten, worden in de regel, conform de Dublinprocedure overgedragen aan de verantwoordelijke lidstaat.

De binnengrenscontroles bieden de mogelijkheid aan de KMar om de controles flexibel en gericht uit te voeren. Het kabinet blijft onverminderd inzetten op maatregelen om het effect van grenscontroles op de economie, verkeersstromen, grenswerkers en de grensregio's te beperken. Hierover heb ik ook periodiek contact met de grensregio's. Tot op heden zijn er geen aanwijzingen dat de Nederlandse grenscontroles een significant negatief effect hebben gehad op de grensregio's.

Zoals aan uw Kamer gemeld in de brief van 25 april jl. over de eerste verlenging van het binnengrenstoezicht werkt het kabinet aan de versterking van de juridische kaders van MTV-controles als onderdeel van het asielcrisispakket.⁷ Dit heeft als doel dat de KMar in de toekomst frequenter en flexibeler MTV-controles kan uitvoeren. Concreet betekent dit onder andere dat de huidige maxima voor controles per modaliteit (vliegtuigen, treinen, bussen, schepen, auto's en vrachtwagens) worden verhoogd. Om een nieuw juridisch kader te realiseren voor het uitvoeren van MTV-controles dient het Vreemdelingenbesluit 2000 gewijzigd te worden. Gestreefd wordt om deze wijzigingen in het voorjaar van 2026 in werking te laten treden.

De Minister van Asiel en Migratie,
D.M. van Weel

⁷ Kamerstukken II, 2024–2025, 30 821, nr. 273.